

Posudek oponenta

Jméno autorky: **Alena Skřivánková**

Název práce: **Možnosti naplnění lidských potřeb u osob s mentálním postižením**

Autorka se ve své práci zabývala saturací potřeb jedinců s mentálním postižením, což je problematika, která úzce souvisí s kvalitou jejich života a významně se dotýká i oboru sociální pedagogiky.

Splnění cíle práce a vhodnost použitého postupu a metod při jeho dosahování

Za cíl své bakalářské práce si studentka Alena Skřivánková vytkla zjistit potřeby lidí s mentálním postižením, možnosti uplatnění těchto potřeb v jejich běžném životě a jejich schopnost zapojení do pracovních povinností (viz formulace cíle práce na s. 2).

Práce je koncipována celkem do 4 kapitol, přičemž třetí kapitola by měla podle záměru autorky představovat praktickou část práce. Na s. 3 autorka uvádí: „*V této části jsem zvolila metodu přímého pozorování a rozhovoru s klienty ústavu sociální péče Nezamyslice.*“ V textu však nenajdeme žádnou další zmínku o aplikaci uvedených metod, nedovíme se nic o tom, jakých oblastí se měl dotýčný rozhovor týkat, zda se jednalo o strukturovaný či volný rozhovor, na co bylo zaměřeno pozorování, s kolika klienty pracovala, jaké bylo věkové rozložení zkoumaného vzorku osob, jaká byla celková doba výzkumného šetření. Rovněž tak chybí jakákoli prezentace výsledků. Autorka nepracuje s hypotézami, výzkum není ani kvalitativní. Tato část práce jen shrnuje obecně známé poznatky z literatury, které prokládá s nabídkou činností v ÚSP Nezamyslice, kde pracuje, ale žádná konkrétní data týkající se klientů dotýčeného ÚSP neuvádí.

Tato skutečnost představuje závažný nedostatek v koncepci práce a cíl práce tak nebyl splněn.

Odborná úroveň práce, práce s literaturou, opodstatněnost závěrů a přínos pro rozvoj sociální pedagogiky

Celkově má práce čtyři kapitoly, první a druhá kapitola je zaměřena na problematiku mentální retardace a oblast potřeb jedince. Zde autorka rozebírá příčiny mentální retardace, zabývá se možnostmi prevence, charakterizuje jednotlivé stupně mentální retardace a všímá si psychologických zvláštností osobnosti jedince s mentální retardací. Součástí pojednání je i oblast výchovy a vzdělávání, úroveň socializace, výchova v rodině a ústavní péče o jedince s mentálním postižením. Čtvrtá kapitola je zaměřena na práva osob s mentálním postižením.

Autorka v rámci analýzy současné odborné literatury nepodává žádnou definici mentální retardace, chybí komparace pojetí více autorů a celá práce je výrazně kompilativní. To by

nemuselo být až tak na závadu, ale autorka doslova opisuje velké části textu z odborné literatury aniž by dotyčného autora citovala. Konkrétně uvádím:

1 Psychologická charakteristika osob s mentálním postižením s. 4, opsáno ze ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2001, s. 24

bod 1.2 Klasifikace mentální retardace, s. 7, opsáno ze stejného zdroje s. 27-31

bod 1.3 Psychologické zvláštnosti jedinců s mentální retardací, s. 9, opsáno viz výše, s. 33

bod 1.4 Znaky schopností osob s lehkou mentální retardací opsáno ze VÁGNEROVA, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999, s. 151-158

bod 1.5 Výchova a vzdělávání dětí s mentální retardací, s. 13, opsáno ze ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2001, s. 55

bod 2.1 Potřeby u osob s mentálním postižením, s. 19, opsáno z VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999, s. 154-156

Chybí doslovné citace v uvozovkách, i když studentka doslova opisuje z publikací výše uvedených autorů. Toto počínání, nejenže nesvědčí o kvalitě práce, ale je i v rozporu s profesionální etikou.

Autorka neumí pracovat s textem, neorientuje se v literatuře, jen opisuje a řadí takto za sebe vybrané pasáže z odborné literatury. Kromě toho se dopouští v textu různých nepřesností, jako např. s. 5 1.1 Příčiny vzniku mentálního postižení- termín oligofrenie, který autorka přejala z literatury, je již zastaralý a neuvádí se, je plně nahrazen termínem mentální retardace. Z příčin mentální retardace neuvádí polygenní dědičnost, i když tato je nejčastější příčinou lehké mentální retardace, kdy daný jedinec zdědí po předcích snížený intelektový potenciál, který je ještě nedostatečně rozvíjen ze strany prostředí, jedná se tedy o kombinaci vlivů dědičnosti a prostředí.

s. 11 ...“ *preferance podměťového stereotypu*“ místo podněťového stereotypu, což mění význam sdělení

s. 12 autorka hovoří o zvláštní škole, což neodpovídá současné legislativě nového školského zákona.

s. 23 stupně socializace- autorka používá klasifikaci dle Sováka a ignoruje novější podle WHO, kterou uvádí např. Jesenský.

Seznam literatury, ze kterého autorka čerpala, je nedostatečný a v současné době ho nelze považovat za reprezentativní, neboť existují novější publikace zabývající se danou problematikou.

Vlastní přínos autorky k řešení dané problematiky, formální a textová úprava práce

Vzhledem k tomu, že celá práce je opsána z odborné literatury je přínos autorky bakalářské práce nulový! Formální úprava práce odpovídá požadavkům kladeným na tento typ práce.

Závěr hodnocení

Bakalářskou práci studentky Aleny Skřivánkové v současné podobě **nedoporučuji** k obhajobě a hodnotím ji známkou **F- neuspokojivě**. Práce by měla být přepracována, aby odpovídala požadavkům kladeným na tento typ prací. Z těchto důvodů ani neuvádím otázky k obhajobě.

V Brně dne 30.12. 2006



PhDr. Dagmar Přinosilová, Ph.D.